

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

FIL

FILOZOFIJA

Ispitna knjižica 2

FIL IK-2 D-S027

FIL.27.HR.R.K2.12

18139

12

Filozofija

Prazna stranica

FIL IK-2 D-S027

99

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

U ovome dijelu ispita napišite esej slijedeći priložene upute i smjernice za pisanje eseja.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Esej obvezatno napišite na list za čistopis.

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Pišite čitko. Eseg će se bodovati s nula (0) bodova ako je nečitko napisan.

Ako pogriješite u pisanju, pogreške stavite u zagrade, precrtajte ih i stavite skraćeni potpis.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 2 prazne.

FIL IK-2 D-S027

99

Filozofija

Esej

Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedene tekstove. Na temelju njihove usporedbe prema ponuđenim smjernicama napišite esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Prvi tekst

Zavisnost od radnog procesa je vezanost za ukupan proces stvaranja koristi u kojemu se ostvaruje „zajednička korist”. Štoviše, riječ je o vezanosti tolikoga intenziteta da je njome potpuno ispunjen životni prostor radnoga čovjeka.

Ova zavisnost može imati brojne uzroke. Jedan od njih može biti bezvlasništvo. Proleter je „radnik koji živi od plaće, bez privatnoga vlasništva”, „onaj koji ništa nema osim svojega rada” pa je stoga prisiljen svoju radnu sposobnost stavljati na raspolaganje. Zavisnost od radnoga procesa može biti prouzročena diktatom totalne države rada: proleter je onaj koji se, imao vlasništvo ili ne, stavljaajući se drugomu na raspolaganje, „potpuno nalazi pod materijalnom nužnošću racionalizirane proizvodnje dobara”, to jest, procesa stvaranja koristi. Kao treće, zavisnost od radnoga procesa može svoje korijene imati u unutarnjemu osiromašenju čovjeka. Na taj bi način proleter bio onaj čovjek kojemu je životni prostor *posve* ispunjen radom. Budući da mu je životni prostor iznutra skučen, više ne može ni zamisliti ni ostvariti neku smislenu djelatnost koja nije rad.

Josef Pieper, *Pohvala dokolici*

FIL IK-2 D-S027

01

Filozofija

Esej

Drugi tekst

Također se čini da je blaženstvo u dokolici; naime: lišavamo se dokolice kako bismo stekli dokolicu kao što i rat vodimo da bismo imali mir.

Aristotel, *Nikomahova etika*

Ona [dokolica] je, naime, počelo svih stvari, da to o njoj još jednom kažemo. Ako je pak oboje potrebno, ali je bolje izabrati dokolicu nego zaposlenost, i dokolica je svrha, valja istražiti što treba činiti u dokolici. (...) Čini se dočim kako sama dokolica sadržava i užitak i sretnost i blaženo življenje. A takvo što ne pripada onima koji su zaposleni, nego onima koji su u dokolici. Jer onaj tko je zaposlen, taj je u poslu radi neke svrhe, koju još nije postigao; dok je blaženstvo svrha, koja – kako svi ljudi misle – ne biva s bolom, nego s ugodom. (...) ...bjelodano [je] kako treba i radi dokolice u življenju neke stvari učiti i podučavati, i dok takvi nauci i takve znanosti bivaju radi sebe samih, one što su radi posla sãmo su nužne i bivaju poradi drugih stvari.

Aristotel, *Politika*

FIL IK-2 D-S027

01

Filozofija

Esej

Tema eseja: **Rad i dokolica**

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove: „rad”, „radnik”/„proleter”, „privatno vlasništvo”, „zajednička korist”, „dokolica” i „blaženo življenje”.

1. Objasnite koji su prema Josefu Pieperu uzroci čovjekove zavisnosti o radu.
2. Objasnite tko je proleter i kako on može biti slobodan.
3. Objasnite što je za Aristotela dokolica.
4. Objasnite koja je razlika između činidba „stvari poradi sebe samih” i „poradi drugih stvari”.
5. Objasnite Aristotelovu tvrdnju da se „lišavamo dokolice da bismo stekli dokolicu”.

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

1. suvremenoga prakticiranja slobodnoga vremena kao dokolice
2. radoholičarstva kao samosvrhe.

FIL IK-2 D-S027

01

Filozofija

List za čistopis

Ovim se prostorom
koristi ocjenjivač.
Molimo Vas nemojte
u njega ništa upisivati.

FIL IK-2 D-S027

03

Filozofija

Prazna stranica

FIL IK-2 D-S027

99

